

Analiza economico-financiara pentru serviciile de alimentare cu apa, canalizare si epurare

Master Plan Cluj

Obiectivul analizei economico - financiare in contextul Master Planului este de a calcula costurile investitiilor si costurile de operare si intretinere asociate cu proiectele identificate in programul de investitii pe 30 de ani.

Legatura dintre costurile de investitii, pe o parte, si suportabilitatea populatiei, pe de alta parte, este elementul cheie in legatura cu o aplicatie pentru co-finantarea investitiei din grant. Analiza economico - financiare sta la baza justificarii necesarului de finantare si furnizeaza o indicatie asupra sumei grantului care ar fi necesar.

Este o analiza generala preliminara realizata in mod strategic, avand drept scop stabilirea unei relatii rezonabile intre parametrii generali folositi pentru evaluarea investitiilor ce urmeaza a fi selectate ca fiind strategice si restrictiile privind suportabilitatea populatiei deservite.

Planul de investitii total pentru alimentarea cu apa si colectare si epurare ape uzate

Costurile de investitii si a celor de operare si intretinere aferente (cifrele includ toate taxele de proiectare, contingentele si costurile de reinvestitie) calculate pentru diferitele perioade de investitii sunt prezentate detaliat in Tabelele 9.1. si 9.3, precum si in Anexele 9.2 si 9.3 din cadrul Planului de Management al spatiului hidrografic Someș-Tisa.

Valoarea actuala neta a costurilor (VAN)

Calculul VAN corecteaza efectul esalonarii in timp a investitiilor si ofera o imagine mai rezonabila si posibil de comparat a costurilor reale a investitiilor mentionate; este parametrul de baza pentru compararea costurilor de investitii cu capacitatea de contributie a consumatorilor .

Valoarea tarifului mediu al operatorului regional de gospodarie comunală in anul 2006 era de 1.38 RON/m³ pentru serviciile de alimentare cu apa si 0.62 ron/m³ pentru canalizare-epurare. In termeni reali, tarifele in vigoare in regiunea Cluj-Salaj au crescut in anul 2007 cu 52% fata de anul 2004.

Actualul plan tarifar prevede introducerea unui tarif unic pentru serviciile furnizate de operatorul regional de gospodarie comunală, care din luna octombrie 2007 a fost de 1.83 RON/m³ pentru alimentarea cu apa si 0.82 RON/m³ pentru canalizare-epurare. Cresterea urmatoare a tarifului la 1.93 RON/m³ a fost realizata la sfarsitul anului 2008.

In scenariul „cu proiect” , planul propune o creștere reala a tarifelor în șase pași între anii 2007 și 2013, dintre care două sunt deja prevăzute în planul tarifar curent (creșterile de tarife în anii 2007 și 2008 sunt deja prevăzute în planul tarifar al operatorului regional de gospodarie comunală ca o convenție a programului SAMTID și au rămas neschimbate). Într-o prima etapă, tarifele medii sunt marite pentru a obține recuperarea totală a costului prim dinamic legat de costul de operare, intretinere până in 2011. In timp ce in cazul alimentarii cu apa aceasta cerinta a fost deja indeplinita, tariful pentru canalizare-epurare va trebui sa fie crescut pentru a putea atinge nivelul cerut de acoperirea costurilor. Aceasta este in principal o consecinta a nivelului scazut de tarificare a apelor uzate, precum si a valorii relativ ridicata a investitiilor prevazute in sectorul canalizarii-epurarii, in special in retehnologizarea si extinderea statiilor de epurare existente care vor genera costuri suplimentare de operare si intretinere

Ca o referinta, tariful pentru apa uzata nu acopera nici costul de operare si intretinere generat de infrastructura existenta in prezent. Cresterile reale de tarife in 2009 si 2011 sunt de 29%, respectiv 52% , dupa care se va realiza recuperarea integrala a costurilor. Pentru tariful total, acest rezultat arata o crestere de 10%, respectiv 19%.

O crestere viitoare a tarifului pentru canalizare-epurare este prognozata in anii 2012 si 2013 cu 6%, respectiv 20%, dupa care toate statiile de epurare urmeaza sa fie finalizate si puse in functiune.

Exprimat in procente din costul prim dinamic legat de investitii, tariful pentru alimentarea cu apa propus pentru anul 2013 va acoperi 58% , pe cand tariful pentru canalizare-epurare va acoperi doar 27%. In cazul tarifului total (alimentare cu apa + canalizare-epurare), recuperarea costului prim dinamic pentru investitii va ajunge la 38% in 2013. Principalul motiv pentru care recuperarea costului prim dinamic este asa scazuta sunt costurile de investitii prevazute in proiect, in special in sectorul canalizarii-epurarii.

Oricum, recuperarea partiala a costului prim dinamic nu afecteaza viabilitatea financiara a operatorului regional , datorita faptului ca cea mai mare parte a investitiilor din proiect sunt finantate de subventii.

Cu toate acestea, pana la sfarsitul anului 2013, tarifele stabilite vor recupera integral costul prim dinamic (echivalent cu 0.03 ron/m^3 pentru alimentare cu apa si 1.08 ron/m^3 pentru canalizare-epurare).

In cazul tarifului pentru alimentarea cu apa este necesara o crestere limitata pentru a recupera costurile aditionale generate de proiect. Acest lucru se datoreaza faptului ca a mare parte a costurilor de investitii este acoperita de economiile pe termen lung realizate de investitiile din proiect.

Analiza de suportabilitate

- are drept obiectiv stabilirea capacitatii de plata, la nivel judetean, a serviciilor de catre populatia pentru care sunt create facilitatile de alimentare cu apa si epurare apa.
- capacitatea de contributie a populatiei deservite este un aspect cheie al analizei economice ce urmeaza a fi inclusa in Aplicatia pentru Fondul de Coeziune si va fi strict legata de planul de investitii pe termen lung in vederea stabilirii gradului de co-finantare (UE co-finanteaza suma minima care face investitia viabila).
- estimarea capacitatii de contributie a populatiei a avut la baza un model de calcul al macro-suportabilitatii care utilizeaza o serie de date si de ipoteze de lucru referitoare la: previziunile pentru populatie, venitul pe gospodarie, activitatea economica si gradul de bransare la sistemele de apa si canal. Formulele de legatura se bazeaza pe ipotezele de lucru cheie si pe parametrii macro-economici generali.

Pentru a putea compara rezultatele analizei de suportabilitate financiara cu costurile totale ale proiectului, Valoarea Actualizata Neta a costurilor totale ale proiectului a fost calculata la tarife constante din anul 2006 pentru diferite perioade.

Valoarea actualizata neta a costurilor totale pentru perioada 2006-2026 este de 573. 7 milioane euro. Pe termen mediu (2006-2018) , pana la finalizarea fazei a 2-a, valoarea actualizata neta a costurilor totale este de 450 milioane euro.

Potentiala maxima contributie a consumatorilor urbani (investitiile se realizeaza in special in zonele urbane) nu este suficienta pentru a acoperi costul total in primul an. Doar dupa 2017 , va depasi 100% din costul total.

Tabelul urmator se refera la Valoarea actuala neta si la suportabilitatea urbana pentru perioada dinamnice (preturi din 2006 constante).

Perioada	Ani din 2006	Cost total alimentare cu apa+ canalizare-epurare mii euro	Cost total cumulat (mii euro)	VAN a costurilor totale (mii euro)	Suportabilitate urbana	%
2006	0	54.564	54.564	12.22	n.a.	n.a.
2007	1	18.051	72.615	71.755	n.a.	n.a.
2008	2	51.961	124.576	118.885	43.737	37
2009	3	30.204	154.78	144.976	88.412	61
2010	4	80.646	235.426	211.324	134.078	63
2011	5	13.559	248.985	221.948	179.828	81
2012	6	12.868	261.853	231.55	225.623	97
2013	7	41.493	303.346	261.039	271.466	104
2014	8	193.946	497.292	392.309	317.359	81
2015	9	25.097	522.389	408.487	363.333	89
2016	10	26.81	549.199	424.946	408.405	96
2017	11	13.268	562.467	432.704	452.572	105
2018	12	31.028	593.495	449.981	495.854	110
2019	13	13.413	606.908	457.095	538.275	118
2020	14	13.754	620.662	464.041	579.877	125
2021	15	73.914	694.576	499.595	620.186	124
2022	16	30.835	725.411	513.721	659.244	128
2023	17	100.363	825.774	557.509	697.093	125
2024	18	13.6	839.374	563.16	733.777	130
2025	19	13.634	853.008	568.556	769.335	135
2026	20	13.659	866.667	573.704	803.806	140

CONCLUZII

La o prima vedere, suportabilitatea nu constituie un obstacol major a proiectului, cel puțin nu pe termen mediu și lung. Rezultatele arată că pe termen lung, investițiile și costurile de operare și întreținere pot fi acoperite în întregime. Desigur, rezultatele se bazează pe venitul mediu.

Considerații preliminare privind strategia de prioritizare

În termeni generali, costurile de investiție și cele de operare și întreținere pentru diferitele proiecte identificate sunt prioritățile stabilite prin angajamentele asumate de România în cadrul Protocolului 22 în procesul de negociere cu UE.

Valorile costurilor aferente investițiilor în infrastructura sistemelor de alimentare cu apă, canalizare și epurare arată faptul că:

- Investițiile prioritare trebuie planificate foarte atent pentru a se atinge setul de obiective menționate mai sus, pentru care resursele financiare sunt limitate;
- Trebuie investit în acele proiecte care au cel mai mic cost specific pe locuitor pentru a converge cu obiectivele UE privind cel mai mic cost și cea mai mică nevoie de finanțare;
- Este necesară folosirea la maxim a grantului oferit din FC astfel încât resursele limitate să fie utilizate în cel mai bun mod.

Anexa MP aferent operatorului regional: DA Someș-Tisa - Master Plan Cluj (Cluj Napoca).